

Utrikesutskottet

Berättelse av Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa – Verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2021

INLEDNING

Remiss

Berättelse av Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa – Verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2021 (B 17/2022 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordförande Vilhelm Junnila, Finlands delegation i OSSE:s parlamentariska församling
- sakkunnig i internationella frågor, delegationens tf. sekr. Maria Fagerholm, Finlands delegation i OSSE:s parlamentariska församling.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med OSSE:s parlamentariska församling är att främja dialogen mellan parlamenten i OSSE:s medlemsstater. Den parlamentariska församlingen debatterar och tar ställning till regionala tvister inom OSSE och till frågor om hur medlemsskyldigheterna iakttas. Valobservation är en viktig del av verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling.

Enligt verksamhetsberättelsen påverkade coronaviruspandemin den parlamentariska församlingens verksamhet också år 2021. De exceptionella mötesarrangemangen påverkade enligt uppgift ändå inte arbetets innehåll och inte heller mötesfrekvensen. Församlingen kunde utföra sin valobservationsverksamhet i Albanien, Armenien, Bulgarien, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien och Uzbekistan. Till det ryska dumavalet i september 2021 sändes dock inga valobservatörer, eftersom Ryssland med hänvisning till coronapandemin satte alltför stränga begränsningar för insatsen. Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter ODIHR, som lyder under OSSE, bedömde att det inte skulle ha varit möjligt att genomföra valobservation på behörigt sätt med beaktande av de ryska kraven. Utrikesutskottet anser att det är viktigt att den finländska delegationens medlemmar deltog aktivt i valobservationsverksamheten. Valobservation är församlingens operativa verksamhet och det centrala är att därtill hörande uppgifter kan genomföras fullt ut för att trygga de demokratiska processerna i OSSE-området. Utskottet betecknar Rysslands åtgärder för att förhindra valobservation i samband med dumavalet som beklagliga.

Betänkande UtUB 9/2022 rd

Utrikesutskottet delgavs en utredning om Rysslands åtgärder för att försvaga OSSE:s verksamhetsmöjligheter under året. Utskottet betonar att Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som inleddes efter utgången av verksamhetsåret, äventyrar säkerheten och stabiliteten i hela Europa och är också en utmaning utan motstycke för OSSE som organisation. Verksamheten strider mot OSSE:s Helsingforslutakt som Ryssland har förbundit sig till. Rysslands krav på en ändring av den europeiska säkerhetsordningen ifrågasätter på det hela taget OSSE:s grundläggande principer. Utskottet anser det vara viktigt att den parlamentariska församlingen aktivt söker metoder för att trygga sin beslutsförmåga i en situation där Ryssland försöker försvaga den. Utskottet tillägger att Belarus självständiga spelrum också kan anses vara litet i en situation där landet tillåter att dess territorium används för Rysslands anfall mot Ukraina. Det här breddar ytterligare bilden av de utmaningar som OSSE står inför.

Enligt uppgift till utskottet är syftet med seminarieserien Call for Action – Helsingfors +50, som den parlamentariska församlingen lanserat, att främja diskussionen om en översyn av OSSE och att finna lösningar på de nya säkerhetsutmaningarna. Utskottet välkomnar initiativet. Det är viktigt att Finland aktivt tar del i insatsen för att finna sätt att återställa OSSE:s funktionsförmåga, också som en del av förberedelserna inför Finlands ordförandeskap i OSSE 2025.

Av verksamhetsberättelsen framgår att Finlands delegation har anförtrots ett flertal av församlingens förtroendeuppdrag. Valet av ledamot Kauma till vice ordförande för OSSE:s parlamentariska församling i juli är ett ypperligt exempel på detta. Enligt utrikesutskottet är de uppdrag som den finländska delegationen fått ett viktigt sätt att påverka församlingens arbete och ett starkt bevis på Finlands internationella politiska aktivitet också genom riksdagsledamöternas arbete. Till utskottet har också lämnats en redogörelse om delegationens aktiva medverkan i olika samarbetsnätverk vid sidan av församlingens arbete. NB8 är ett centralt samarbetsforum också inom den parlamentariska församlingen.

Utrikesutskottet konstaterat avslutningsvis att OSSE:s parlamentariska församlings strävanden att trygga sin beslutsförmåga är ytterst viktiga och utskottet välkomnar att Finlands delegation delger utskottet aktuell information om hur arbetet framskrider, också under tiden mellan behandlingen av verksamhetsberättelserna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 17/2022 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Betänkande UtUB 9/2022 rd

Helsingfors 4.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jussi Halla-aho saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Elina Valtonen saml
medlem Anu Vehviläinen cent
ersättare Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.